

Mahmut Ahmet Arabo: “Konfederasyon, Özerklik Altında Kendi Kaderimizi Tayin Etmek İstiyoruz”

Suriye Kürt siyasal hareketinin önde gelen partilerinden biri de kısaca “Azadi” olarak bilinen Suriye Kürt Özgürlük Partisi’dir. Suriye Kürt halkı arasında önemli bir destek tabanı bulunan partinin Kuzey Irak Temsilcisi ile Erbilde görüşme imkanı elde ettik. Aynı zamanda Azadi partisinin Yönetim Kurulu üyeliği görevini de sürdüren Mahmut Ahmet Arabo ile partisinin Suriye Kürtleri sorununa bakışı, Kürt Ulusal Konseyi ile Suriye Ulusal Konseyi arasındaki ilişkiler, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi ve Türkiye’nin Suriye Kürtleri politikalarına bakışları konularını ele aldık.

Mahmoud Ahmad Arabo: “We Want to Determine Our Own Destiny Under Confederation, Autonomy”

Another prominent Syrian Kurdish political party is the Kurdish Freedom Party in Syria, which is also known as “Azadi”. We had the opportunity to talk to the North Iraqi Representative of the party which has a considerable support base among the Syrian Kurdish population in Erbil. We talked to Mahmoud Ahmad Arabo, who is also a member of the Executive Board of the Azadi Party, about the outlook of party on the Syrian Kurds issue; the relations between the Kurdish National Council and the Syrian National Council, and the outlook of the Iraqi Kurdistan Regional Government and Turkey on Syrian Kurdish policies.

Hasan Kanbolat, Serhat Erkmen, Oytun Orhan

Söyleşi

ORSAM: Öncelikle kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

MAHMOUD ARABO: Adım Mahmut Ahmet Arabo. Bulgaristan Sofya Üniversitesi Siyaset Bilimi dalında doktoram var. 1991 yılında tamamladım. 2005 tarihinden itibaren Erbil’de Selahattin Üniversitesi’nde Siyaset Fakültesi’nde öğretim üyeliği görevini sürdürüyorum. İnsan hakları, uluslararası örgütler ve sivil toplum dersleri veriyorum. Ayrıca Suriye’deki Kürt Azadi Partisi’nin Yönetim Kurulu Üyesi’yim.

ORSAM: Bir siyaset bilimci olarak Suriye’deki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

MAHMOUD ARABO: Suriye’deki durum gün be gün daha kötüye gidiyor. Suriye bir uçuruma doğru sürükleniyor. Şu an ülkede bir mezhep savaşı yaşanmaktadır. Süreç bölünmeye doğru gidiyor. Öte yandan insani durum da içler acısı haldedir. Ülkedeki alt yapı tamamen yok edilmek üzere. Ordu ve güvenlik müesseselerinin hepsi çökecektir. Ziraat ve sanayi işleri tamamen durmuş durumda. Meçhule doğru sürükleniyoruz.

ORSAM: Suriye’deki Kürtlerin bu gelişmeler karşısındaki tutumu nedir?

MAHMOUD ARABO: Suriye’deki 16 Kürt partisi Suriye Kürt Ulusal Meclisi’ni oluşturdu. Şu

Suriye’de çözülmeyen sorunlardan birisi sadece Kürt sorunu değil. Aleviler, Dürziler, Hıristiyanlar, Şiiler, İsmaililer ve Kürtlerle ilgili başka meseleler de var. Bunlar Suriye’nin %45’ini oluşturuyor. Bunun yanı sıra ülkede Türkmenler, Çerkezler ve başka milletler de var ve tüm bu milletler haklarından yoksun şekilde, baskı ve zulüm altında yaşıyorlar.

anda bulunduğumuz yer de Suriye Kürt Ulusal Meclisi’nin Irak Kürdistanı’ndaki ofisidir. Biz rejimin çökeceğinden eminiz. Suriye’deki durum devletin çökmesine doğru gidiyor. Suriye Kürtleri çifte baskı altında yaşamaya çalışan bir halktır. Suriye’de çözülmeyen sorunlardan birisi sadece Kürt sorunu değil. Aleviler, Dürziler, Hıristiyanlar, Şiiler, İsmaililer ve Kürtlerle ilgili başka meseleler de var. Bunlar Suriye’nin %45’ini oluşturuyor. Bunun yanı sıra ülkede Türkmenler, Çerkezler ve başka milletler de var ve tüm bu milletler haklarından yoksun şekilde, baskı ve zulüm altında yaşıyorlar. Bütün halkların ve mezheplerin kendi akıbetlerini kendilerinin, birleşik bir Suriye içerisinde belirleme hakları olmalı. Biz de Kürtler olarak kendi kaderimizi tayin etme hakkımız olmasını istedik. Daha doğrusu iç kaderi belirleme hakkı istedik, lakin ülke şimdiki sınırlarında kalsın istiyoruz. Ülkenin içerisinde konfederasyon, özerklik altında kendi kaderimizi tayin etmek istiyoruz. Suriye muhalefeti bunu kabullenmekte zorlandı fakat biz bunu kolaylaştırdık. Suriye’deki Kürt sorununun demokratik ve adil bir şekilde çözümü, Kürt milletinin kendi tarihi topraklarında siyasi âdem-i merkezietçi bir yapı ile sağlanabilir. Çözüm için fikir veya slogan dile getirmek için acele etmemek lazım. Bakalım Sünniler ve Aleviler birbirlerine ne yapacaklar? Suriye’nin gelecekteki şeklini Aleviler belirleyecek.

ORSAM: Nasıl?

MAHMOUD ARABO: Silah, para, finans ve güç onların elinde. Bu ülkeyi de 40 yıldır yöne-

tiyorlar. Alevi devleti için gereken altyapıyı da sağladılar ve bölgede kendi ülkelerinin sınırlarını çizmiş durumdalar. Rusya’dan destek alıyorlar. Aleviler bir ülke oluşturmaya doğru gidiyorlar çünkü Sünnilerin saldırısına maruz kalmak istemeyeceklerdir. Bu saldırı da kesin bir şeydir. Suriye’nin yarısını öldürmek zorunda kalsalar da Aleviler teslim olmaya boyun eğmezler. Kontrol dışındaki her bölgeyi yok etmeye hazırlar ve bunu da yapmaktalar. Çünkü arkalarında kendilerine karşı direnecek bir ülke olmasını istemiyorlar. Devletin de şekli belli olmaya başladı çünkü Hıristiyan, Dürzi ve Kürtlerle savaşmıyorlar. Savaşları sadece Sünnilerle.

ORSAM: Suriye’deki Kürt partilerin genel olarak stratejileri nedir bu konuda?

MAHMOUD ARABO: Açık bir şekilde belirtmeseler de Irak’taki gibi adem-i merkezietçi bir federasyon istiyorlar.

ORSAM: Suriye Kürt Ulusal Konsey’in oluşturulan tüm Kürt partileri bu stratejiyi paylaşıyor mu?

MAHMOUD ARABO: Partilerin çok büyük bir kısmı bu fikre katılıyor ancak birkaç partinin stratejisi farklı yönde. Öte yandan partilerin yanı sıra tüm halk da bu stratejiyi destekliyor. Tekrar Arapların kontrolü altında yaşamayı kabullenmemiz imkânsız. 70 yıldır hayatımızı perişan ettiler. Bugüne kadar pasaport sahibi olamadım.

SUK ile KUK'un ayrı hedefleri ve programları var. Onlarla Kahire ve İstanbul'da pek çok kere görüştük. Bir anlaşmaya varamadık. Nedenlerine gelirse, onlar bizi Kürt kültürüne sahip Suriyeli vatandaşlar olarak görüyorlar. Bizim kendi toprağında yaşayan bir halk olduğumuzu kabul etmiyorlar.

ORSAM: Alevi devletinin kurulması olasılığında Kürtler Sünnilerle beraber yaşamayı tercih ederler mi?

MAHMOUD ARABO: Suriye bölünürse biz de Suriye'den ayrılırız. Suriye'nin bölünmesi ne bizim, ne Alevilerin ne de Sünnilerin elinde. Uluslararası bir siyasetin sonucu olacak.

ORSAM: Yakın zamanda Erbil'de PYD ve Kürt Ulusal Konseyi'nin arasında bir anlaşma olmuştu. Bu anlaşmadan sonra bazı Kürt bölgelerinde silahlı Kürt grupları kontrolü ele geçirdiler ve daha sonra anlaşmaya rağmen Kürt Ulusal Konseyi ve PYD arasında anlaşmazlık çıktığını gözlemledik. PYD ve Kürt Ulusal Konseyi arasındaki ilişkilerle ilgili ne söyleyebilirsiniz?

MAHMOUD ARABO: Suriye'deki Kürt partileri geleneksel olarak barış yanlısıdır. Sivil, medeni ve barışçıl bir partiyiz. Kültürel bir okul sayılırız. Suriye Kürtleri olarak kültür devrimi aşamasını geçtik. PYD askeri bir parti ve düşüncesi de askerdir. Başka fikirleri de kabullenmemekteler. Bu yüzden PYD ile Suriye Kürt Ulusal Konseyi arasında bir çelişki yaşandı. Biz Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nden yardım istedik. Kandil'e de "Bu iş öyle olmaz, Kürtler içinde savaş istemiyoruz" dedik. Özellikle bölge başkanı Mesut Barzani ve Erbil arabuluculuk yapmayı kabul etti. Ardından PYD ile Kürt Ulusal Meclisi arasında Erbil anlaşması imzalandı. Kürt Yüksek Konseyi adında ortak bir Kürt heyeti oluşturduk. Bu Kürtler arasındaki olası bir çatışma ihtimalini zayıflattı ve ortak bir çalışma zemini hazırladı. PYD'nin

de aslen Suriye'nin bir Kürt partisi olması lazım. PYD'nin asla başka bir ülkeye saldırmasına müsaade edemeyiz. Komşu ülkelerle düşmanlık yaratmayı istemiyoruz. PYD "Aynı taraftayız, isterseniz Türkiye üzerinde görüşebiliriz" dedi. Ortak komisyonlarımız var ve bu şekilde güvenliği sağlıyoruz. Çünkü ülkede otorite boşluğu var. Ayrıca halk için çeşitli hizmetler sağlıyoruz. Şimdilik PYD ile diğer Kürt partileri arasındaki durum normal.

ORSAM: Suriye muhalefeti ile Suriye Ulusal Kürt Konseyi arasındaki ilişkiler ne durumda? Suriye Ulusal Konseyi ile Suriye Ulusal Kürt Konseyi birlikte hareket etmedi. Bazı noktalarda anlaşamıyorlar. İki kesim arasındaki sorunlar neydi ki birlikte hareket edilemedi? Önümüzdeki dönem bu sorunların aşılması olası mı? Nasıl bir zeminde taraflar bir araya gelebilir?

MAHMOUD ARABO: SUK ile KUK'un ayrı hedefleri ve programları var. Onlarla Kahire ve İstanbul'da pek çok kere görüştük. Bir anlaşmaya varamadık. Nedenlerine gelirse, onlar bizi Kürt kültürüne sahip Suriyeli vatandaşlar olarak görüyorlar. Bizim kendi toprağında yaşayan bir halk olduğumuzu kabul etmiyorlar. Suriye'deki Kürt coğrafyasını reddediyorlar. Bize herhangi bir vatandaş olarak muamele etmek istemekteler. Bizler bir halk olarak topraklarımızda yaşamaya devam edeceğiz. Topraklarımız bölünmüş durumda ve bir kısmı Suriye'de. Kendi kaderimizi tayin etme hakkımız vardır. Suriye'nin sınırları içerisinde ne şekilde istersek yaşarız. Yönetim şeklini Araplar değil biz belirleyeceğiz. Ancak

onlar bizim bu önerilerimizi kabul etmiyorlar. Hali hazırda aramızda ortak bir çözüme ulaşmak için görüşmeler devam ediyor. Önümüzdeki iki hafta boyunca iki konsey arasında ciddi görüşmeler gerçekleşecek. Çünkü mutlaka birlikte çalışmamız gerekiyor. SUK Kürtsüz hiçbir şey yapamaz. Çünkü Avrupa ve Amerika SUK'u Kürtler olmadan halkın meşru temsilcisi olarak kabul etmiyor. Şu an görüşmeler var ve ortak bir çözüme ulaşmak için umutlarımız var.

ORSAM: Yakın bir zaman önce Dışişleri Bakanı Davutoğlu Erbil'e bir ziyaret gerçekleştirdi. Erbil'de dışındaki Suriye Kürt partileriyle bir araya gelerek bir toplantı yapıldı. Bu toplantının sonuçları hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?

MAHMOUD ARABO: Suriye Kürtleri olarak bu görüşmeden çok memnun kaldık. SUK, KUK, Türkiye Dışişleri Bakanlığı ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi arasında dostane ve olumlu, dörtlü bir görüşme gerçekleşti. Sayın Davutoğlu çok samimi ve dostaneydi. Bu görüşmelerin devam etmesini ve Türkiye'yle aramızda herhangi bir sorunun ortaya çıkmamasını istiyoruz çünkü eğer herhangi bir düşmanlık olursa her iki taraf da bundan çok büyük zarar görür. Türkiye devleti artık Kürt halkının varlığını kabul etmek zorundadır. Türkiye'nin Kürtlere haklarını vermesi gerektiğinin anlamasının zamanı gelmiştir. Ters durumda biz zarar görebiliriz ama Türkiye yüz kat daha fazla zarar görür. Ama Türkiye bizi kabul etse ve kendi Kürtlerinin de varlığını kabulense Türkiye süper bir güce dönüşebilir. Kürtler ve Türkler arasındaki eski düşmanlık da böylece sona erecektir. İnsan öldürmeyi hobi edinmiş bir halk değiliz, tek amacımız kendi haklarımızı korumaktır. Sorunsuz bir şekilde Araplarla, Türklerle, Farslarla hoşgörü içerisinde birlikte yaşa-

yabiliriz. Ama bu birlikte yaşama ancak eşit bir şekilde gerçekleşebilir.

ORSAM: Suriye'deki Kürt meselesinin en önemli aktörlerinden birisi Irak Bölgesel Kürt Yönetimi'dir. KUK Erbil'de örgütlenmiş durumda. Şu anda Dumis'de bir kamp var ve orada on bini aşkın Suriyeli Kürt mülteci bulunuyor. Yani bölge hükümetinin bir desteği söz konusu. Kürt Hükümeti'nin bu olaydaki rolü konusunda ne söyleyebilirsiniz?

MAHMOUD ARABO: Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne karşı kardeşçe hislerimiz bulunuyor. Kıbrıs'taki Türkler Türkiye'ye karşı nasıl hisler içerisindeyse biz Suriyeli Kürtler olarak Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne karşı aynı hisler içerisindeyiz. Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ni kendimize en yakın dost olarak görüyoruz. Sayın Başkan Barzani Kürtlerin haklarının en büyük güvencesidir. Kendisi de çok ılımlı bir insandır. Türkiye, Avrupa ve Amerika tarafından da kabul edilmiş bir isim. Irak Kürt Bölgesel Yönetimi Türkiye Suriye Kürtlerinin haklarının güvencesidir. Öte yandan Kürtler arasında çıkabilecek olası anlaşmazlıkların çözümünde başvurulacak isim de Barzani'dir. Suriye Kürtleri ve Türkiye arasında çıkabilecek anlaşmazlıklarda Barzani ilişkilerin normalleştirilmesinde görev alabilir. Bu yüzden Barzani Kürt davasının güvencesidir. Bizce Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Ortadoğu bölgesinde birçok sorunun çözülmesinde tarihi roller üstlenecektir. Özellikle Türkiye ve Suriye'deki Kürtlerin meselelerinin çözümünde tarihi rol üstlenecektir.

ORSAM: Teşekkür ederiz.

** Bu söyleşi 4 Eylül 2012 tarihinde Irak'ın Erbil şehrinde gerçekleştirilmiştir.*